

บันทึก

เรื่อง ข้อบังคับของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด

ตามหนังสือของกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๗๙๗๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการจดทะเบียนข้อบังคับของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด บางประการ นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. ข้อเท็จจริงได้ความว่า บริษัทดังกล่าวได้ขอจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับของบริษัทข้อ ๕ เสียใหม่ ดังนี้

“จำนวนหุ้นซึ่งผู้ถือแต่ละคนถือ หรือจะพึงถือ นั้น ให้คณะกรรมการจัดสรรแบ่งให้แก่บรรดาผู้ถือหุ้นเป็นคราวๆ ไป ตามแต่กรรมการจะเห็นสมควร

ถ้าผู้ถือหุ้นคนใดไม่ยอมรับถือหุ้นตามจำนวนที่ได้จัดสรรแบ่งให้แก่เขาหรือไม่ยอมซื้อหุ้นเพิ่มขึ้นตามที่ได้จัดสรรแบ่งให้แก่เขา หรือไม่ยอมขายหุ้นของเขาดังกล่าวแล้ว ผู้ถือหุ้นเหล่านั้นไม่มีสิทธิที่จะเรียกร้องเอาสิทธิ หรือเอกสิทธิใดๆ เกี่ยวกับชำระค่าธรรมเนียมสำหรับกิจการที่บริษัทได้อำนวยให้แก่เขา หรือแก่เครื่องบินของเขาอย่างเดียวกันกับผู้ถือหุ้น ซึ่งได้รับถือหุ้นตามจำนวนที่ได้จัดสรรแบ่งให้แก่เขา นั้น ได้รับอยู่”

ซึ่งกระทรวงพาณิชย์พิจารณาเห็นว่าเป็นการรอนสิทธิของผู้ถือหุ้น เพราะให้อำนาจกรรมการบังคับผู้ถือหุ้นให้ซื้อหุ้นเพิ่มหรือขายหุ้นที่มีอยู่เต็มได้ ไม่แน่ว่าจะรับจดทะเบียนไว้ได้หรือไม่

๒. ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๑๙ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๐๑๙ ถ้าคำขอจดทะเบียนหรือเอกสารซึ่งต้องจดทะเบียนไม่มีรายการบริบูรณ์ตามที่บังคับไว้ในลักษณะนี้ว่าให้จดทะเบียนก็ดี หรือถ้ารายการอันใดซึ่งจดทะเบียนในคำขอหรือในเอกสารนั้นขัดกับกฎหมายก็ดี หรือถ้าเอกสารใดซึ่งกำหนดไว้ว่าให้ส่งด้วยกันกับคำขอจดทะเบียนยังขาดอยู่มิได้ส่งให้ครบก็ดี หรือถ้าไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้ออื่นซึ่งกฎหมายบังคับไว้ก็ดี นายทะเบียนจะไม่ยอมรับจดทะเบียนก็ได้จนกว่าคำขอจดทะเบียนหรือเอกสารนั้นจะทำให้บริบูรณ์หรือแก้ไขให้ถูกต้อง หรือได้ส่งเอกสารซึ่งกำหนดไว้นั้นครบทุกสิ่งอันหรือได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อนั้นแล้ว”

๓. ตามข้อบังคับของบริษัทที่จะขอจดทะเบียนดังกล่าวในข้อ ๑ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า เป็นเรื่องการแบ่งสรรหุ้นที่ผู้ถือหุ้นจะพึงถือได้ซึ่งไม่เป็นการบังคับ

เจาะจงว่าจะต้องเป็นไปตามที่กรรมการจะกำหนดเสมอไป เพราะผู้ถือหุ้นผู้ใดจะไม่ยินยอมตามก็ได้ ซึ่งเท่ากับเป็นข้อตกลงภายในระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกัน จึงหาใช่เป็นการรอนสิทธิ และเป็นการขัดต่อกฎหมายแต่ประการใดไม่ ข้อบังคับดังกล่าวแล้วจึงไม่อยู่ในข่ายที่นายทะเบียนจะปฏิเสธไม่ยอมรับจดทะเบียนได้ทางปฏิบัติของนายทะเบียนจะมีได้อย่างมากก็เพียงแค่แนะนำให้บริษัททราบว่า ข้อบังคับเช่นนั้น จะทำเป็นระเบียบหรือข้อตกลงภายในระหว่างผู้ถือหุ้นก็ได้เท่านั้น

๔. ข้อบังคับข้อ ๑๒ ของบริษัทนี้ได้กำหนดไว้ว่า

“บริษัทจะต้องไม่จ่ายเงินปันผล แต่กรรมการจะจัดสรรเงินจากกำไรของบริษัท และกันไว้เป็นทุนสำรอง ทุนเดี่ยว หรือหลายทุนเป็นคราว ๆ ไป ในจำนวนที่กรรมการจะเห็นสมควรก็ได้”

ซึ่งข้อบังคับนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว แต่มาพิจารณาเห็นว่า ข้อบังคับเช่นนี้ มีผลเท่ากับผู้ถือหุ้นได้ตกลงไม่แบ่งกำไรอันจะพึงได้จากกิจการของบริษัท ซึ่งไม่ใช่สัญญาตั้งบริษัทตามความในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๐๑๒ หากเป็นสัญญาตั้งสมาคมตามมาตรา ๑๒๗๔ เช่นนี้จะสั่งเพิกถอนการรับจดทะเบียนนั้นได้หรือไม่

๕. คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจดูหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทนี้แล้ว ปรากฏว่าวัตถุประสงค์ของบริษัทมีอยู่ ๒๐ ข้อด้วยกัน ซึ่งส่วนมากเป็นการประกอบการค้าและบริการเพื่อการค้ากำไรทั้งสิ้น แต่ข้อบังคับข้อ ๑๒ ที่ตกลงจะไม่จ่ายเงินปันผลอันนั้น ไม่ได้หมายความว่าบริษัทไม่ประสงค์จะไม่แบ่งปันกำไรอันจะพึงได้จากกิจการนั้น หากเป็นแต่เพียงข้อตกลงที่ผู้ถือหุ้นจะยังไม่ยอมรับเงินปันผลในกรณีที่มีกำไร แต่จะกันไว้เป็นทุนสำรองตลอดไป ทั้งนี้หมายความว่าผู้ถือหุ้นยังคงมีสิทธิในทุนและทรัพย์สินของบริษัทอยู่ ซึ่งเมื่อมีการเลิกบริษัทก็จะต้องนำออกแบ่งปันกันไปตามส่วน หรือต่อไปผู้ถือหุ้นอาจจะเปลี่ยนแปลงข้อบังคับนี้ซึ่งเท่ากับสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างผู้ถือหุ้นด้วยกันเป็นประการอื่นก็ได้

ฉะนั้น การก่อตั้งบริษัทนี้จึงหาขัดกับมาตรา ๑๐๑๒ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่

(ลงชื่อ) ส. วินิจัยกุล

(นายเสริม วินิจัยกุล)

เลขาธิการฯ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤตจิกายน ๒๔๙๓